

ዲበ

praep. [sive a ደበበ ፣ sive a ዲበ ፣ propagata] antiquitus ዲቤ ፣ (ut Matth. 14,26 et Matth. 24,2 rom.; Joh. 12,15 et Joh. 13,25 rom.) quae forma ante pronomina suff. semper retinetur (Dillmann 1857 § 167,3), dein plerumque ዲበ ፣ 1) ዲበ ፣ simplex: *super* , *supra* , *in* , plerumque ἐπί, de statu quietis et de motu (cum ላዕለ ፣ multis in locis permutatur, sed proprie ab eo distinguitur, sicut ἐπί auf ab ὑπὲρ über, ita quidem, ut ዲበ ፣ magis de iis quae in superiore rei parte posita sunt, ei insistent vel incumbunt, minus de iis, quae rei imminent et super eam suspensa sunt, usurpetur: ዘይወግር ፣ እብነ ፣ ላዕሌሁ ፣ ({über sich}) ትወርድ ፣ ዲበ ፣ (auf) ርእሱ ፣ Sir. 27,25; አዕረፈት ፣ በረከት ፣ ላዕለ ፣ ያዕቆብ ፣ ዲበ ፣ ርእሱ ፣ Sir. 44,23): እብን ፣ ዲበ ፣ እብን ፣ Marc. 13,2; አግብርት ፣ ዲበ ፣ አፍራስ ፣ Koh. 10,7; ርእስኪ ፣ ዘዲቤኪ ፣ Cant. 7,6; እደውኪ ፣ ዲበ ፣ ርእስኪ ፣ Jer. 2,36; Apoc. 4,4; መንፈስ ፣ ዚአየ ፣ ውእቱ ፣ ዘዲቤክ ፣ Jes. 59,21; ይነብር ፣ ዲበ ፣ መንበር ፣ Matth. 19,28; Matth. 23,2; ያንብርዋ ፣ ዲበ ፣ ተቅዋማ ፣ Matth. 5,15; Joh. 19,19; ቆመት ፣ ዲበ ፣ ምድር ፣ Dan. 7,4; ይሰክብ ፣ {DiL.1104} ዲበ ፣ ምስክብ ፣ Job 33,15; 1 Esr. 3,6; ይርፍቁ ፣ ዲበ ፣ ሣዕር ፣ Marc. 6,39; እለ ፣ የጎድሩ ፣ ዲበ ፣ የብስ ፣ Hen. 54,9; ይጼዐን ፣ ዲበ ፣ አድግ ፣ Joh. 12,15; አስመኩ ፣ ዲቤክ ፣ Hez. 29,7; ያሰክምዎ ፣ ዲበ ፣ መታክፍቲሁ ፣ Matth. 23,4; ወድቀ ፣ ዲበ ፣ ኩኩሕ ፣ Matth. 13,5; Matth. 21,44; ዲበ ፣ ዘይወርድ ፣ መንፈስ ፣ Joh. 1,33; ዲበ ፣ ኩኩሕ ፣ አሐንጽ ፣ Matth. 16,18; Eph. 2,20; ዘይወዲ ፣ እብነ ፣ ዲበ ፣ ሞጻፍ ፣ Prov. 26,8; ንሥኡ ፣ አርዑትየ ፣ ዲቤክሙ ፣ Matth. 11,29; ሶጠት ፣ ዲበ ፣ ርእስየ ፣ Matth. 26,12; ተክዕወ ፣ ዲበ ፣ ምድር ፣ Matth. 23,35; ወሀብኩ ፣ መንፈስየ ፣ ዲቤሁ ፣ Jes. 42,1; አፍሐመ ፣ እሳት ፣ ታስተጋብእ ፣ ዲበ ፣ ርእሱ ፣ Prov. 25,22; Rom. 12,20; ጽሑፍ ፣ ዲበ ፣ Sx. Ter 17 (vid. sub ተድባብ ፣); እንስሳ ፣ ዘሀሎ ፣ ዲበ ፣ ምድር ፣ Lev. 11,2; Gen. 1,28. a) post verba tegendi et vestiendi: ክዱን ፣ እብን ፣ ዲቤሁ ፣ Joh. 11,38; Hen. 14,24; Job 39,19; Joh. 20,7; de vestibus alicui superindutis: ኢየሀሉ ፣ ዲቤሆሙ ፣ ፀምር ፣ Hez. 44,17; ሀሎ ፣ ዲቤሁ ፣ ልብስ ፣ ጥቁብ ፣

Phlx. 136, vel de tutela, qua quis protegatur Ps. 102,16; Ps. 102,17; vel precari *pro* aliquo Ex. 8,5; Ex. 8,24. b) de onere, quod est super aliquem: ጌጋይነ ፣ ወጎጢአትነ ፣ ዲቤነ ፣ ውእቱ ፣ Hez. 33,10; ከብደ ፣ ቀትል ፣ ዲበ ፣ ሳአል ፣ 1 Par. 10,3. c) de potestate, qua quis superat alios: ነግሠ ፣ ዲበ ፣ 1 Par. 18,14; ሄምኮ ፣ ዲበ ፣ ኩሉ ፣ Ps. 8,6; 1 Par. 9,29; Ex. 2,14; Hen. 20,5; አመጽአሙ ፣ ዲቤኪ ፣ ወየዐግቱኪ ፣ Hez. 23,22; Gen. 6,17; et de praestantia Koh. 1,16. d) nonnumquam: *per* vel *trans superficiem* rei, {darüber hin}: Matth. 14,25; Joh. 6,19; ሐመር ፣ ዲበ ፣ ሞገድ ፣ እንተ ፣ ተሐውር ፣ Prov. 24,54; ፍኖተ ፣ አርዋ ፣ ምድር ፣ ዲበ ፣ ኩኩሕ ፣ Prov. 24,54; ሰፍሐ ፣ እዲሁ ፣ ዲበ ፣ ባሕር ፣ Ex. 14,21; et passim *ad* , *in* vertere licet: እደዊሃ ፣ ትሰፍሕ ፣ ዲበ ፣ ዘይበቀሶ ፣ ἐπὶ τὰ συμμέροντα Prov. 28,37; ከልብ ፣ ዘይገብእ ፣ ዲበ ፣ ቂያኡ ፣ Prov. 26,11; 2 Petr. 2,22; ነፍህ ፣ ዲበ ፣ ገጹ ፣ መንፈስ ፣ Gen. 2,7; ዕፃ ፣ በጽሐ ፣ ዲበ ፣ ማትያስ ፣ Act. 1,26. e) de imminendo et suspendendo rei: (an) *ad* , *in* : ነበረ ፣ ዲበ ፣ ዐዘቅት ፣ Ex. 2,15; በከየ ፣ ዲበ ፣ ክሳዱ ፣ Kuf. 31; ኢይቢታ ፣ ዲበ ፣ መሳቅል ፣ Joh. 19,31; ተሰቅለ ፣ ዲበ ፣ ዕዕ ፣ 1 Petr. 2,24; ረፈቀ ፣ ዲበ ፣ እንግድአሁ ፣ Joh. 13,25; Joh. 21,20; ከመ ፣ እስልጥ ፣ መቅሠፍትየ ፣ ዲቤሆሙ ፣ ἐν αὐτοῖς Hez. 20,8. 2) a) de causa: *ob* , *de* , ዲበ ፣ ሀጉለ ፣ ውሉደሙ ፣ ይግዕሩ ፣ Hen. 12,6; ተፈሥሐ ፣ Sir. 23,3; Hen. 97,2; በከየ ፣ Hen. 95,1; ሠሐቀ ፣ Job 6,26; ተሳለቀ ፣ Gen. 39,17; Job 6,27; ተምዐ ፣ Ex. 14,4, al. b) post verba confidendi: Hen. 94,8; Hen. 63,7. c) *adversus* , *contra* , *in* : Matth. 12,32 rom.; Matth. 24,7; Act. 23,5; Act. 23,30 (εἰς); Marc. 3,29; Hen. 10,9; Hen. 56,7; Ex. 17,3 var.; Num. 16,3; Deut. 15,9; Ps. 14,4; Hez. 32,9; Hez. 32,10; ያነብሩ ፣ መዓቅበ ፣ ዲቤኪ ፣ እንተ ፣ ዐውድኪ ፣ Hez. 23,24; al. d) addendo et cumulando: *super* , *insuper* , *ad* , ይዌስክ ፣ ዓዲ ፣ ዲቤሁ ፣ Sir. 21,15; Ps. 68,31; Ps. 70,15; Ex. 1,10; መቅሠፍት ፣ ዲበ ፣ መቅሠፍት ፣ ወጽልእ ፣ ዲበ ፣ ጽልእ ፣ Kuf. 23 (vid. በዲበ ፣); ወዲበ ፣ ዝኒ ፣ ወስክ ፣ ላዕለ ፣ ሥጋሁ ፣ ቅሥፈተ ፣ Sx. Tachs. 24 Enc. II) Componitur cum aliis praepositionibus: 3) በዲበ ፣ *super* , *supra* , *in* a) post verba commorandi: በዲበ ፣ ምድር ፣ Matth.

9,6; Matth. 23,9; Joh. 17,4; Hen. 12,5; Ps. 9,42; Ps. 109,7; Gen. 6,12; Dan. 2,10; ቀሠት ፡ በዲበ ፡ መትከፍታ ፡ Gen. 24,18; በዲበ ፡ ምስካቢሆሙ ፡ Ps. 149,5; በዲበ ፡ አንሕስት ፡ Matth. 10,27; Ex. 25,20; በዲበ ፡ ሠናይቱ ፡ ለሰብእ ፡ ተአዛቢ ፡ Hen. 20,5; ዘነበበ ፡ በዲበ ፡ ምሥዋዕ ፡ 3 Reg. 13,4. b) adjiciendi et cumulandi: ወሰከ ፡ Ps. 68,32; Jes. 1,5; Jes. 30,1; Job 34,37; ደገመ ፡ Job 29,22; ወይሌ ፡ በዲበ ፡ ወይሌ ፡ ወድንጋዜ ፡ በዲበ ፡ ድንጋዜ ፡ Hez. 7,26; {DiL.1105} ድቀት ፡ በዲበ ፡ ድቀት ፡ Job 16,14; Jes. 28,10; Jes. 57,19; ሠናይት ፡ በዲበ ፡ በረከት ፡ Sir. 26,15. 4) እምዲበ ፡ a) *desuper* Ex. 19,3; Ex. 19,14; Ex. 25,22; Matth. 14,29. b) *super* Matth. 6,27. 5) እንተ ፡ ዲበ ፡ a) *trans* et *super* (über – hin, über – hinüber) Hen. 32,2; Matth. 14,28; ይወግሩ ፡ ርእሶ ፡ እንተ ፡ ዲበ ፡ አረፍት ፡ 2 Reg. 20,21. b) *per* ፡ እንተ ፡ ዲበ ፡ ኩሉ ፡ የሐውር ፡ Sap. 7,24.

Bibliography

Revisions

- Eugenia Sokolinski *fixing nesting* on 27.2.2024
- Andreas Ellwardt *last updated txt file and doc file of Lexicon* on 19.4.2017
- Pietro Maria Liuzzo *exported from lexicon to XML* on 16.1.2017
- Pietro Maria Liuzzo *updated lexicon XML file adding nested senses* on 16.1.2017
- Andreas Ellwardt *updated txt file and doc file of Lexicon* on 22.11.2016